

ארץ ישראל

יאיר גרבז

ארץ ישראל היא שם תערוכתו החדשה של יאיר גרבז וספר נלווה (מעצב גראפי: נעם שכטר). המילה ישראל פגומה ושבורה והסגול, שמחליף את הצירה התקני, מציין חוסר התפעלות מהמצב בדרך של שימוש בניב גלותי. התערוכה, הכוללת ציורים ותבליטים מהשנים האחרונות, היא שלב נוסף במסע רב השנים והמסלולים שעורך גרבז בניסיונו לברר את הטעויות וההצלחות שנעשו כאן במהלכים הבראשיתיים. הוא עושה דקונסטרוקציה של השפה העברית ושל האידיאולוגיה הציורית וההתיישבותית, בעיקר הקיבוצית, בניסיון להבין באמצעות פירוק, ביקורתיות וזעזוע. מקורות רבים ומגוונים יש לעבודות האמנות הללו; העיצוב והגרפיקה שליוו את חייו התנועתיים בעיר ובכפר, הפאתוס הציורני ותרבות הקולקטיב שנעזרו גם בצווים ובסימאיות ידועות שדקלמו ושינו שרנו, הארכיטקטורה המקומית שניסתה ליצור מודלים ישראלים, ספרי הלימוד וההדרכה והמורשת. כמו כן מצויים כאן, גם הפעם, ניתוחים ויזואליים הומוריסטיים של האמנות הישראלית וברור יסודי נוסף בשאלת המקום והבית, כמו גם ההבדל בין הבית כטקסט לבין הבית כמהות פיזית. התערוכה עוסקת בעבר לא מתוך געגוע נוסטלגי שמייפה אותו וממילא עושה אותו שקרי ובלתי יעיל להסקת מסקנות, אלא במבט חקרני שיש בו בוודאי גם מהחזק וגם מהחולשה של חוכמה לאחר מעשה. חלק מהציורים נעשו מתוך ידיעה ומחשבה שהמקום הראוי להם ביותר הוא המשכן לאמנות, עין חרוד - גם בשל אופיו הייחודי, גם בשל הארכיטקטורה שלו וגם בשל מיקומו. אלו ציורים שנעשו מעמדה כמעט הכרחית של: 'רק על עצמי לספר ידעתי' ובכך הם מהווים המשך לעיסוק של גרבז בשאלת האמן בכרוביניציה. הציורים קשורים בפני המקום כי אדם קרוב אצל עצמו ויש בהם לפיכך מידה גדולה של גנאולוגיה. בלא שהדבר יהווה סתירה ניתן למצוא בהם זיקות או נימות יהודיות אירופאיות כי גם אלה ערוצים שסבלו משכחה והשכחה ונרמסו תחת הציור הציורני הגורף ותחת הניסוי ליצירת יהודי חדש. ההומור והשטות וקלות הדעת לכאורה הם כלי החפירה המאפשרים לעשות את המסע הזה.

יאיר גרבז, טכניקה מעורבת על דיקט, 100X75, 2008, צילום: אברהם חי

יאיר גרבז, תבליט, 2007, 100X100, צילום אברהם חי

יאיר גרבוז, טכניקה מעורבת על דיקט, 2008, 244x122, צילום: אברהם חי